

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie XI./2017
Senát II

Nález:

spisová značka	II. ÚS 281/2017
populárny názov	Oslobodenie od súdneho poplatku
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	06.10.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 14 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Podľa názoru ústavného súdu zastavenie civilného súdneho konania (vrátane dovolacieho konania) pre nezaplatenie súdneho poplatku, ku ktorému má dôjsť v čase, keď strane povinnej súdny poplatok zaplatiť bol centrom priznaný nárok na právnu pomoc podľa osobitného predpisu, je v rozpore s výslovným znením § 138 ods. 4 OSP v znení účinnom od 1. januára 2012 do 30. júna 2016. Takýto postup je popretím práva na prístup na súd (dovolací súd) a vo svojich dôsledkoch znamená popretie spravodlivosti (denegatio iustitiae).
skutkový stav a základné fakty	Uznesením okresného súdu č. k. 11 CbZm 1/2009-732 z 10. júna 2014 bolo zastavené konanie o dovolaní podanom sťažovateľom. Okresný súd odôvodnil toto svoje uznesenie tým, že sťažovateľ nezaplatil súdny poplatok za dovolanie v sume 33 193 €. Uznesením krajského súdu č. k. 13 CoZm 18/2015-820 z 3. decembra 2015 bolo uznesenie okresného súdu potvrdené. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 51/2016 z 28. septembra 2016 bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu.
z odôvodnenia	Namietané porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru zastavením dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku Sťažovateľ kladie dôraz na to, že rozhodnutiami centra mu bolo priznané právo na bezplatné advokátske zastupovanie v odvolacom konaní proti právoplatnému nepriznaniu oslobodenia od súdnych poplatkov, ako aj v dovolacom konaní proti zastaveniu konania o dovolaní pre nezaplatenie súdneho poplatku. Vzhľadom na § 138 ods. 4 OSP rozhodnutia centra mali ex lege za následok jeho oslobodenie od súdneho poplatku. Ďalej je presvedčený o tom, že vzhľadom na začaté exekučné konanie nebol vôbec oprávnený nakladať so svojím majetkom a súdny poplatok nemohol zaplatiť bez toho, aby si privodil trestnoprávne následky vyplývajúce z poučenia exekútora, ktoré bolo uvedené v upovedomení o začatí exekúcie. Napokon všeobecné súdy neprihliadli na výšku súdneho poplatku, ktorá bola najvyššia možná. Podľa § 138 ods. 4 OSP ak bol účastníkovi priznaný nárok na právnu pomoc

podľa osobitného predpisu, takéto rozhodnutie má účinky oslobodenia od súdnych poplatkov v rozsahu, v ktorom mu bola právna pomoc priznaná. Citované ustanovenie sa stalo súčasťou Občianskeho súdneho poriadku na základe zákona č. 388/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, a to s účinnosťou od 1. januára 2012.

Podľa názoru ústavného súdu zastavenie civilného súdneho konania (vrátane dovolacieho konania) pre nezaplatenie súdneho poplatku, ku ktorému má dôjsť v čase, keď strane povinnej súdny poplatok zaplatiť bol centrom priznaný nárok na právnu pomoc podľa osobitného predpisu, je v rozpore s výslovným znením § 138 ods. 4 OSP v znení účinnom od 1. januára 2012 do 30. júna 2016. Takýto postup je popretím práva na prístup na súd (dovolací súd) a vo svojich dôsledkoch znamená popretie spravodlivosti (denegatio iustitiae).

Nie je možné akceptovať v uvedenom smere názor najvyššieho súdu, podľa ktorého rozhodnutie centra, ktorým bol sťažovateľovi priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci bez finančnej účasti a na zastupovanie v dovolacom konaní určenou advokátkou, je rozhodnutím správneho orgánu a vzťahuje sa na poskytovanie právnej pomoci bez finančnej účasti sťažovateľa v dovolacom konaní s tým, že takéto rozhodnutie nemôže meniť rozhodnutie všeobecného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov. Výklad najvyššieho súdu je totiž v priamom rozpore so znením § 138 ods. 4 OSP, ktorý výslovne ustanovuje, že rozhodnutie centra má účinky oslobodenia od súdneho poplatku v rozsahu, v ktorom bolo právo na právnu pomoc priznané. V dôsledku toho sa tento výklad javí ako arbitrárny, ale aj zjavne neodôvodnený. Účinky rozhodnutia centra na povinnosť platiť súdny poplatok nastávajú totiž ex lege. Neudržateľnosť výkladu, ktorý zastáva najvyšší súd, vyplýva aj zo skutočnosti, že citované zákonné ustanovenie je súčasťou Občianskeho súdneho poriadku, teda toho právneho predpisu, ktorý oslobodenie od súdneho poplatku priamo upravuje. Nevyplýva teda zo zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov. Z toho vyplýva, že nie rozhodnutie centra mení rozhodnutie všeobecného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov, ale samotný zákon, konkrétne § 138 ods. 4 OSP.

Za daného stavu mal najvyšší súd v rámci dovolacieho konania potvrdzujúce uznesenie krajského súdu zrušiť s tým, že sťažovateľa treba považovať za oslobodeného od súdneho poplatku, v dôsledku čoho dovolacie konanie nemalo byť zastavené.

Namietané porušenie čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 14 dohovoru oneskoreným doručením vyjadrenia na dovolanie

Sťažovateľ namieta, že vyjadrenie protistrany k jeho dovolaniu mu najvyšší súd síce doručil, avšak až potom, čo dovolanie odmietol.

Okresný súd v tejto súvislosti uvádza, že z § 241 OSP nevyplývala povinnosť okresného súdu toto vyjadrenie sťažovateľovi doručiť.

Najvyšší súd sa k námietke sťažovateľa nevyjadril vôbec.

Právo strán konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných strán treba považovať za súčasť práva na spravodlivé súdne konanie. Pritom nie je podstatné, či podľa názoru všeobecného súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhá strana konania. Tá rozhodne o tom, aké stanovisko zaujme.

Namietané porušenie čl. 48 ods. 1 ústavy nesprávnym obsadením odvolacieho senátu krajského súdu

Sťažovateľ tvrdí, že v odvolacom konaní vedenom krajským súdom rozhodoval senát, ktorého členom bol sudca, ktorý vydal rozsudok okresného súdu.

Najvyšší súd k tomu uvádza, že o zastavení konania o dovolaní rozhodovala na okresnom súde vyššia súdna úradníčka Mgr. A. Ď. a následne sudkyňa JUDr. M. B., ktorá odvolaniu sťažovateľa sama nevyhovela a vec predložila na rozhodnutie krajskému súdu. Z rozvrhu práce krajského súdu vyplýva podľa zistenia najvyššieho súdu, že v čase rozhodovania predmetnej veci na krajskom

	<p>súde Mgr. A. Ď., ale ani JUDr. M. B. nepôsobili, a preto námietku sťažovateľa nemožno považovať za opodstatnenú.</p> <p>Vzhľadom na to, že ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, zároveň vzhľadom na čl. 127 ods. 1 ústavy zanikla jeho subsidiárna právomoc vo vzťahu k tým častiam sťažnosti, ktoré smerujú pre namietané porušenie čl. 12 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 a čl. 14 dohovoru proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CbZm 1/2009 a jeho uzneseniu z 10. júna 2014, ako aj proti postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 CoZm 18/2015 a jeho uzneseniu z 3. decembra 2015.</p> <p>Podľa § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 161 ods. 2 Civilného sporového poriadku bolo potrebné konanie v uvedenom rozsahu zastaviť.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že:</p> <p><u>Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 51/2016, ako aj uznesením z 28. septembra 2016 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu, ako aj na vyjadrenie ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.</u></p> <p><u>Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obdo 51/2016 z 28. septembra 2016 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>V časti, ktorou sa sťažovateľ domáhal vyslovenia porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 51/2016 a jeho uznesením z 28. septembra 2016 a vydania príkazu Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky obnoviť stav pred porušením jeho práv, nevyhovelo.</u></p> <p><u>Vo zvyšnej časti konanie zastavil.</u></p> <p><u>Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	<p>ÚS SR: I. ÚS 230/03, IV. ÚS 186/09, II. ÚS 18/2013, II. ÚS 148/2014, II. ÚS 32/2016</p> <p>ESLP: Trančíková c. Slovenská republika</p>
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	<p>poplatok-súdny</p> <p>Centrum právnej pomoci</p> <p>konanie-zastavenie</p> <p>poplatok-oslobodenie</p> <p>poplatok-nezaplatenie</p>

spisová značka	II. ÚS 283/2017
populárny názov	Porušenie zásady perpetuatio fori
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	06.10.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p>
analytická právna veta	Na príslušnosť správneho súdu ako na procesnú podmienku konania sa aj v súlade s novou právnou úpravou obsiahnutou v § 9 ods. 1 SSP vzťahuje zásada perpetuatio fori, podľa ktorej sa skutkové okolnosti významné pre príslušnosť správneho súdu zisťujú z návrhu na začatie konania (resp. žaloby) k momentu začatia konania, teda k momentu doručenia návrhu (resp. žaloby) súdu, pričom takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania (§ 31 SSP).
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ podal na najvyššom súde žalobu podľa § 250v zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) proti Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky a Kriminálnemu úradu finančnej správy domáhajúc sa ochrany pred zápisom sťažovateľa do zoznamu tzv. „bielych koní“ (ďalej len „žaloba“).

	<p>Najvyšší súd o žalobe rozhodol rozsudkom sp. zn. 10 Sžz 3/2014 z 18. marca 2015, ktorým ju ako nedôvodnú zamietol. Ústavný súd nálezom sp. zn. I. ÚS 290/2015 zo 7. októbra 2015 rozsudok najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vec bola následne evidovaná pod sp. zn. 10 Sžnz 5/2015. Medzičasom však došlo v právnom poriadku k zásadnej zmene procesných kódexov, v dôsledku ktorej bola na konanie pôvodne vzťahujúca sa úprava piatej časti Občianskeho súdneho poriadku 1. júla 2016 nahradená úpravou zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „SSP“).</p> <p>Najvyšší súd preto napadnutým uznesením v zmysle § 18 ods. 2 SSP v spojení s § 10, § 13 a § 491 ods. 1 SSP rozhodol o postúpení veci Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) ako vecne príslušnému súdu.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>V napadnutom uznesení najvyšší súd po citácii § 491 ods. 1 SSP, podľa ktorého ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a § 10 a § 11 SSP, ktoré upravujú vecnú príslušnosť krajských súdov a najvyššieho súdu, uzavrel, že predmetná vec ochrany pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy do novým procesným kódexom vymedzenej vecnej príslušnosti najvyššieho súdu nepatrí, a preto ju v zmysle § 18 ods. 2 SSP v spojení s § 13 ods. 1 SSP postúpil krajskému súdu ako súdu vecne a miestne príslušnému.</p> <p>Príslušnosť súdu ustanovuje zákon, ktorý nepriamo určuje aj osobu zákonného sudcu. V zmysle § 11 ods. 1 OSP platného a účinného v čase podania žaloby najvyššiemu súdu (26. mája 2014) sa konanie uskutočňuje na súde, ktorý je vecne a miestne príslušný; príslušnosť sa určuje podľa okolností, ktoré tu sú v čase začatia konania, a trvá až do jeho skončenia. Uvedené ustanovenie vyjadruje zásadu perpetuatio fori spočívajúcu v trvaní súdnej príslušnosti raz určenej až do skončenia konania bez ohľadu na neskoršie zmeny okolností, ktoré sú inak pre určenie príslušnosti rozhodné; výnimky z tejto zásady upravuje zákon.</p> <p>Na príslušnosť správneho súdu ako na procesnú podmienku konania sa aj v súlade s novou právnou úpravou obsiahnutou v § 9 ods. 1 SSP vzťahuje zásada perpetuatio fori, podľa ktorej sa skutkové okolnosti významné pre príslušnosť správneho súdu zisťujú z návrhu na začatie konania (resp. žaloby) k momentu začatia konania, teda k momentu doručenia návrhu (resp. žaloby) súdu, pričom takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania (§ 31 SSP).</p> <p>K nevyhnutnému predpokladu na vydanie meritórneho rozhodnutia patrí nepochybne príslušnosť súdu, ktorej založenie a trvanie sa tak podľa „starej“, ako aj „novej“ právnej úpravy riadi všeobecne akceptovanou zásadou perpetuatio fori obsiahnutou v úvodných častiach procesných kódexov regulujúcich príslušnosť súdov (§ 9 ods. 1 SSP, obdobne § 11 ods. 1 OSP).</p> <p>Stret „novej“ a „starej“ právnej úpravy rieši tzv. intertemporálne ustanovenie, ktoré v § 491 ods. 1 SSP ustanovuje ako generálne pravidlo okamžitú použiteľnosť a aplikáciu ustanovení Správneho súdneho poriadku aj na konania začaté za platnosti a účinnosti Občianskeho súdneho poriadku.</p> <p>V nadväzujúcom ustanovení § 491 ods. 2 prvej vety SSP sa režim vzájomného spolupôsobenia skoršieho práva a neskoršieho práva upravuje výslovným zakotvením zachovania právnych účinkov úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti Správneho súdneho poriadku, pričom sa dotýka tak úkonov samotného súdu, ako aj úkonov účastníkov konania.</p> <p>Aj napriek absencii výslovného zakotvenia zásady perpetuatio fori v prechodných ustanoveniach Správneho súdneho poriadku (na rozdiel od § 470 ods. 4 Civilného sporového poriadku) bude jej uplatnenie v konaniach začatých pred dňom nadobudnutia účinnosti Správneho súdneho poriadku predurčené práve výkladom § 491 ods. 2 prvej vety SSP.</p> <p>K právnym účinkom, ktoré má na mysli citované ustanovenie Správneho súdneho poriadku, patria tak právne účinky spojené s podaním žaloby, a to v konkrétnych okolnostiach veci sťažovateľa podanie žaloby najvyššiemu súdu, a síce začatie konania vo veci ochrany pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy podľa § 250v OSP a založenie a trvanie vecnej príslušnosti najvyššieho súdu v tejto veci (§ 11 ods. 1 OSP), ako aj posúdenie vlastnej príslušnosti v rámci skúmania podmienok konania zo strany samotného najvyššieho súdu po</p>

	<p>podaní žaloby.</p> <p>Ústavný súd už viackrát zdôraznil, že k výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona. Jazykový výklad môže totiž v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu predstavovať len prvotné priblíženie sa k obsahu právnej normy, ktorej nositeľom je interpretovaný právny predpis; na overenie správnosti či nesprávnosti výkladu, resp. na jeho doplnenie či spresnenie potom slúžia ostatné interpretačné prístupy postavené na roveň gramatickému výkladu, najmä teleologický a systematický výklad vrátane ústavne konformného výkladu, ktoré sú spôsobilé v kontexte racionálnej argumentácie predstavovať významný korektív pri zistení obsahu a zmyslu aplikovanej právnej normy.</p> <p>V prípade kódexov, ktorými nepochybne Občiansky súdny poriadok, ako aj Správny súdny poriadok sú, nemožno opomenúť metódu systematického výkladu, ktorého podstatou je poznanie, skúmanie a objasnenie právnej normy v súlade s inými právnymi normami a v súvislostiach s celým systémom práva (Brösl, A., Dobrovičová, G., Kanárik, I. Teória práva. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2007. s. 138 – 139).</p> <p>Záver, ku ktorému najvyšší súd izolovanou aplikáciou a výkladom § 491 ods. 1 v spojení s § 10 a § 11 SSP a s prihliadnutím na § 491 ods. 2 druhú vetu SSP dospel (možnosť „zmeny vecnej príslušnosti súdu“ v konaniach o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy začatých počas platnosti a účinnosti Občianskeho súdneho poriadku), požiadavku systematického výkladu Správneho súdneho poriadku nerešpektuje. Najvyšší súd sa predovšetkým nezaoberal výkladom a aplikáciou ustanovenia, ktoré ustanovuje zachovanie právnych účinkov úkonov vykonaných pred dňom nadobudnutia účinnosti novej právnej úpravy, a neprihliadol na všeobecne akceptovanú zásadu trvania príslušnosti súdu obsiahnutej v úvodných častiach oboch procesných kódexov, čo spôsobuje arbitrárnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v rozpore so zárukami vyplývajúcimi zo základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že:</p> <p><u>Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Sžnz 5/2015 a jeho uznesením zo 14. decembra 2016 porušené boli.</u></p> <p><u>Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 Sžnz 5/2015 zo 14. decembra 2016 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	ÚS SR: IV. ÚS 92/2012, I. ÚS 351/2010, I. ÚS 306/2010
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	príslušnosť-perpetuatio fori (trvanie príslušnosti súdu) intertemporalita práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na zákonného sudcu

spisová značka	II. ÚS 449/2017
populárny názov	Rýchlosť rozhodovania o väzbe
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	06.10.2017
dotknuté články ústavy	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4

a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5
analytická právna veta	Konanie o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby pred okresným súdom, ktoré trvalo 48 dní, nezodpovedalo z časového hľadiska požiadavkám judikatúry ústavného súdu.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ 15. augusta 2016 požiadal prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava IV (ďalej len „prokurátor“) o prepustenie z väzby. V tom čase bola trestná vec vedená proti nemu v štádiu prípravného konania. Prokurátor sám žiadosti nevyhovel a 19. augusta 2016 ju postúpil na rozhodnutie okresnému súdu. Okresný súd nariadil termín výsluchu sťažovateľa na 6. október 2016. V ten istý deň sťažovateľ okresnému súdu predložil písomné doplnenie žiadosti o prepustenie z väzby, v ktorom okrem iného napádal neprimeranosť dĺžky konania podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. Okresný súd uznesením sp. zn. 3 T 95/2016 zo 6. októbra 2016 žiadosť sťažovateľa zamietol. Sťažovateľ ihneď po vyhlásení uznesenia podal proti uvedenému uzneseniu sťažnosť, ktorú 12. októbra 2016 písomne odôvodnil. Uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tos 101/2016 z 26. októbra 2016 bola sťažnosť zamietnutá.
z odôvodnenia	Žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby, ktorú podal prokurátorovi, odstúpil tento (keďže sám žiadosti nevyhovel) okresnému súdu, ktorému došla 19. augusta 2016. Sudca pre prípravné konanie (ktorým bol JUDr. I. A.) 21. augusta 2016 určil termín výsluchu sťažovateľa na účel rozhodnutia o žiadosti na 13. september 2016. Následne vydal pokyn na zrušenie termínu výsluchu, a to z dôvodu podania obžaloby vo veci, ktorá bola doručená 5. septembra 2016. Po podaní obžaloby bol zákonným sudcom veci i naďalej JUDr. I. A., ktorý 6. septembra 2016 určil termín výsluchu sťažovateľa na 6. október 2016. Uznesením okresného súdu sp. zn. 3 T 95/2016 zo 6. októbra 2016 bola žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietnutá. V dôsledku sťažnosti podanej sťažovateľom bol spis 19. októbra 2016 predložený krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti. Dňa 24. októbra 2016 bol určený termín verejného zasadnutia krajského súdu na 26. október 2016, keď uznesením sp. zn. 1 Tos 101/2016 bola sťažnosť podaná sťažovateľom zamietnutá. V ten istý deň bolo uznesenie krajského súdu aj písomne vyhotovené. Expedované bolo 31. októbra 2016 a spis bol vrátený okresnému súdu 2. novembra 2016, pričom sťažovateľ uznesenie krajského súdu prevzal 3. novembra 2016. Možno konštatovať, že odo dňa doručenia žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby okresnému súdu 19. augusta 2016 do dňa rozhodnutia okresného súdu o žiadosti (6. októbra 2016) uplynulo celkom 48 dní. Odo dňa predloženia spisu krajskému súdu (19. októbra 2016) do rozhodnutia krajského súdu o sťažnosti (26. októbra 2016) uplynulo celkom 7 dní, pričom do vrátenia spisu okresnému súdu (2. novembra 2016) uplynulo ešte 7 dní. Preto celková dĺžka konania na krajskom súde bola 14 dní. Vychádzajúc z uvedeného treba dospieť k záveru, že konanie o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby pred okresným súdom, ktoré trvalo 48 dní, nezodpovedalo z časového hľadiska požiadavkám judikatúry ústavného súdu. Na tom nič nemenia argumenty okresného súdu týkajúce sa časovej rezervy v súvislosti s doručovaním predvolania na výsluch, zariadením eskorty, pracovným voľnom sudcu a podaním obžaloby (v dôsledku ktorej v skutočnosti nedošlo vôbec k zmene osoby zákonného sudcu). Treba tiež dodať, že podľa dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, nezodpovedá skutočnosti argumentácia krajského súdu uvedená v jeho uznesení, podľa ktorej prierahy pri rozhodovaní o väzbe na okresnom súde mali byť spôsobené chorobou zákonnej sudkyne. V skutočnosti zákonným sudcom v rámci prípravného konania bol totiž JUDr. I. A., ktorý zostal zákonným sudcom aj po podaní obžaloby. Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že: <u>Okresný súd Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 95/2016 porušil základné právo sťažovateľa na prednostné a urýchlené rozhodnutie o jeho žiadosti o prepustenie z väzby podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.</u>

	<u>Sťažovateľovi priznal finančné zadost'učinenie a náhradu trov konania. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</u>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	ÚS SR: II. ÚS 432/2013, II. ÚS 193/2014 ESLP: Bezicheri c. Taliano, Sanchez – Reisse c. Švajčiarsko
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	väzba-rýchlosť rozhodovania

Uznesenie:

spisová značka	II. ÚS 546/2017
populárny názov	Skúmanie podmienok na oslobodenie od súdnych poplatkov
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	12.09.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Je nemysliteľné, aby sa o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov rozhodovalo iba na základe údajov uvedených žiadateľom na predpísanom tlačive. Samotná skutočnosť, že podľa názoru sťažovateľa toto tlačivo má charakter miestoprišažného, resp. čestného vyhlásenia (s hrozbou trestnoprávnej sankcie pre prípad uvedenia nepravdivých údajov) nemôže znamenať, že súd je povinný touto formou uvádzané tvrdenia žiadateľa bez ďalšieho akceptovať.
skutkový stav a základné fakty	Zmenkovým platobným rozkazom okresného súdu č. k. 4 Zm 1130/2013-36 bol sťažovateľ ako jeden z piatich žalovaných zaviazaný zaplatiť žalobcovi zmenkovú sumu 463 939,10 € s prísl., ako aj zmenkovú odmenu a trovy konania. Sťažovateľ podal proti zmenkovému platobnému rozkazu niekoľko zákonných námietok a odvolaní, ako aj návrh na prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti. Na základe uvedených úkonov bol opakovane vyzývaný k úhrade súdnych poplatkov za podania v rôznej výške (16,50 €, resp. 16 596,50 €). Uznesením okresného súdu č. k. 1 CbZm 58/2015-258 z 22. februára 2016 bolo rozhodnuté, že sa sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznáva. Na základe odvolania sťažovateľa uznesením krajského súdu č. k. 2 CoZm 20/2016-268 zo 6. októbra 2016 bolo uznesenie okresného súdu potvrdené. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 74/2016 z 25. mája 2017 bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu č. k. 2 CoZm 20/2016-268 zo 6. októbra 2016.
z odôvodnenia	Vo vzťahu k dovolaciemu uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 74/2016 z 25. mája 2017 treba z pohľadu ústavného súdu konštatovať, že bolo celkom zrejme už na prvý pohľad, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku neprichádzala vôbec do úvahy. Na základe väd zmätočnosti definovaných v tomto ustanovení možno totiž dovolaním napadnúť iba také rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorými sa rozhodlo vo veci samej, alebo ktorými sa konanie skončilo. Pritom nemôžu byť pochybnosti o tom, že rozhodovanie o priznaní, resp. nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov nie je rozhodnutím vo veci samej, ale ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. V súvislosti s uznesením krajského súdu č. k. 2 CoZm 20/2016-268 zo 6. októbra 2016 považuje ústavný súd za podstatnú a rozhodujúcu tú nespornú skutočnosť, podľa ktorej sťažovateľ konkrétne údaje o svojich osobných, príjmových a majetkových pomeroch síce uviedol na predpísanom tlačive, avšak ani napriek výzve okresného súdu nedoložil tieto údaje dôkazmi preukazujúcimi ich pravdivosť. Je nemysliteľné, aby sa o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov rozhodovalo iba na základe údajov uvedených žiadateľom na predpísanom tlačive. Samotná skutočnosť, že podľa názoru sťažovateľa toto tlačivo má charakter miestoprišažného, resp. čestného vyhlásenia (s hrozbou

	<p>trestnoprávnej sankcie pre prípad uvedenia nepravdivých údajov) nemôže znamenať, že súd je povinný touto formou uvádzané tvrdenia žiadateľa bez ďalšieho akceptovať.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľovi nič nebráni v tom, aby opätovne požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov a svoje tvrdenia, resp. údaje týkajúce sa osobných, príjmových a majetkových pomerov podložil listinnými dôkazmi.</p> <p>Ústavný súd po oboznámení sa s napadnutými rozhodnutiami dospel k záveru, že právne závery, ktoré k námietkam sťažovateľa zaujali konajúce súdy, sú primeraným spôsobom odôvodnené a zodpovedajú obsahu a zmyslu právnych noriem, ktoré krajský súd a najvyšší súd pri rozhodovaní aplikovali. Napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu sú preto podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné a nesignalizujú takú príčinnú súvislosť medzi nimi a sťažovateľom označenými právami, ktoré by zakladali reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že: <u>Sťažnosť sťažovateľa odmietol.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	ÚS SR: I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	poplatok-oslobodenie poplatok-súdny

spisová značka	II. ÚS 590/2017
populárny názov	Naliehavý právny záujem pri určovacej žalobe
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	06.10.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Ak všeobecné súdy postupujú tak, že rozhodnú o vecnej opodstatnenosti určovacej žaloby bez toho, aby dospeli k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu, porušia tým základné právo na súdnu ochranu ďalšieho účastníka konania.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ sa žalobou doručenou okresnému súdu 24. marca 2014 domáhal proti žalovanému, určenia neplatnosti právneho úkonu – dohody o vyplňovacom práve k blankozmenke zo 6. augusta 2012. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 10 CbZm 16/2014 z 24. októbra 2014 návrh sťažovateľa na určenie neplatnosti zmluvy o vyplňovacom práve k blankozmenke zo 6. augusta 2012 zamietol. Krajský súd na základe odvolania sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 13 CoZm 6/2015 z 30. septembra 2015 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.
z odôvodnenia	Po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu v relevantnej časti v spojení so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozsudku okresného súdu ústavný súd nezistil, že by skutkové zistenia okresného súdu, s ktorými sa krajský súd stotožnil [pri posudzovaní otázky neplatnosti právneho úkonu (dohody o vyplňovacom práve k blankozmenke zo 6. augusta 2012, pozn.)], boli v takom rozpore s vykonaným dokazovaním, čo by mohlo zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do napadnutého rozsudku krajského súdu v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Rovnako tak nemožno podľa názoru ústavného súdu hodnotiť za arbitrárne ani právne názory krajského súdu vychádzajúce zo skutkových zistení a vyjadrené v jeho rozsudku sp. zn. 13 CoZm 6/2015 z 30. septembra 2015. Naopak, ide o právne závery, ktoré sú podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnené, teda tak, ako to vyplýva z požiadaviek vyvoditeľných z obsahu

základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu preto ústavný súd dospel k názoru, že zo záverov odvolacieho súdu (citovaných v časti I. tohto uznesenia) týkajúcich sa posudzovanej právnej otázky (určenie neplatnosti právneho úkonu – dohody o vyplňovacom práve k blankozmenke zo 6. augusta 2012) nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Obsah predložených listinných dôkazov v predmetnom súdnom konaní zároveň pripúšťa interpretáciu faktov a posúdenie relevantných právnych otázok tak, ako sú v posudzovanej veci prezentované krajským súdom. V nadväznosti na uvedené ústavný súd považuje predovšetkým za potrebné zdôrazniť, že predmetom napadnutého konania pred všeobecnými súdmi bolo rozhodovanie o žalobe sťažovateľa, ktorou sa domáhal určenia neplatnosti zmluvy o vyplňovacom práve k blankozmenke zo 6. augusta 2012 uzavretej medzi sťažovateľom ako žalobcom a žalovaným z dôvodu, že sťažovateľ na nátlak žalovaného ako vystaviteľ blankozmenky podpísal zmluvu o vyplňovacom práve k blankozmenke, že medzi účastníkmi nevznikol žiaden záväzkový či iný právny vzťah a že žalovaný sťažovateľovi nikdy neposkytol žiadne plnenie, že obsah zmluvy o vyplňovacom práve je neurčitý, nezrozumiteľný a zmätočný. Z uvedeného dôvodu predmetnú zmluvu o vyplňovacom práve k blankozmenke sťažovateľ považoval za absolútne neplatný právny úkon.

Vzhľadom na to, že predmetom napadnutého konania bola určovacia žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu, tak prvostupňový súd ako aj odvolací súd v posudzovanej veci považovali za potrebné primárne skúmať naliehavý právny záujem o podanie takejto žaloby v zmysle v tom čase platného a účinného § 80 písm. c) OSP. Dospeli k záveru, že sťažovateľ na požadovanom určení naliehavý právny záujem nemá, pretože žalovaný už vyplňovacie oprávnenie udelené mu zmluvou o vyplňovacom práve k blankozmenke využil a do blankozmenky chýbajúce údaje doplnil. Vyplňovacie právo teda jeho výkonom zaniklo. V tomto štádiu, teda po vyplnení blankozmenky sa sťažovateľ ako dlžník môže (mohol) brániť proti povinnosti zmenku zaplatiť už len námietkami podľa čl. 1, § 10 alebo § 17 zákona č. 191/1950 Sb. Zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov. Určením neplatnosti zmluvy o vyplňovacom práve by sa vzťahy medzi účastníkmi definitívne nevyriešili, pretože žalovaný by bol naďalej oprávnený domáhať sa plnenia zo zmenky. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že k tomu aj reálne došlo v inom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 10 Zm 25/2014, v ktorom si žalovaný (v tomto konaní vystupujúci ako žalobca) uplatňoval voči sťažovateľovi zmenkovú sumu 300 000 €. Z vyjadrenia okresného súdu k sťažnosti zo 4. júla 2017 vyplýva, že v označenom konaní bol vydaný zmenkový platobný rozkaz, ktorý nadobudol právoplatnosť 19. marca 2015, keďže k nemu neboli podané námietky.

Podľa § 80 písm. c) OSP návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je o to naliehavý právny záujem.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že tzv. určovacia žaloba podľa § 80 písm. c) OSP [na rozdiel od ostatných typov žalôb uvedených v § 80 písm. a) a b) OSP] má miesto iba za predpokladu, že žalobca má naliehavý právny záujem o požadovanie určenia existencie alebo neexistencie právneho vzťahu alebo práva. Je preto primárnou povinnosťou všeobecných súdov, aby sa pri rozhodovaní o určovacej žalobe vysporiadali najprv s otázkou (ne) existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu. O vecnej opodstatnenosti žaloby môžu rozhodovať až po zistení, že naliehavý právny záujem je daný. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už vyslovil právny názor, podľa ktorého ak všeobecné súdy postupujú tak, že rozhodnú o vecnej opodstatnenosti určovacej žaloby bez toho, aby dospeli k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu, porušia tým základné právo na súdnu ochranu ďalšieho účastníka konania.

Naliehavý právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takejto žaloby, spočíva v tom, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie sporu a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov (ide najmä o prípady, v ktorých sa určením, či tu právny vzťah alebo

	<p>právo je alebo nie je, vytvorí pevný základ pre právne vzťahy účastníkom sporu a predíde sa žalobe na plnenie). Naliehavý právny záujem žalobcu o požadované určenie treba skúmať predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním žaloby a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia. Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem o ním požadované určenie, ide o samostatný a prvoradý dôvod zamietnutia žaloby. Pokiaľ teda súd dospeje k záveru, že táktorá určovací žaloba nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu o požadované určenie spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, zamietne žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že: <u>Sťažnosť sťažovateľa odmietol.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	<p>ÚS SR: II. ÚS 382/2010 NS SR: 3Cdo 241/2008</p>
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>cenné papiere-zmenka právny úkon-neplatnosť absolútna naliehavý právny záujem</p>

spisová značka	II. ÚS 592/2017
populárny názov	Nariadenie znaleckého dokazovania analýzou DNA
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	06.10.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 8 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 2</p>
analytická právna veta	<p>Kolidujúci záujem sťažovateľov na rešpektovaní ich fyzickej integrity, ktoré je súčasťou ich ústavou a dohovorom garantovaného práva na súkromný a rodinný život, je napadnutými uzneseniami okresného súdu zasiahnutý v minimálnej miere, keďže okresný súd nariadil neinvazívny odber biologického materiálu výterom z ústnej dutiny.</p> <p>Ústavný súd dospel k záveru, že napadnutými uzneseniami okresného súdu o nariadení znaleckého dokazovania analýzou DNA nedošlo k narušeniu spravodlivej rovnováhy medzi záujmom navrhovateľa, ktorý sa domáha určenia otcovstva a záujmom sťažovateľov na ochrane ich súkromia.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Okresný súd vedie pod sp. zn. 10 C 204/2016 konanie o určenie otcovstva k plnoletému navrhovateľovi, proti domnelému otcovi, ktorý zomrel 8. augusta 2015. Sťažovateľom (biologickým synom nebohého, pozn.) ako tretím osobám nezúčastneným na konaní bolo podľa § 210 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) nariadené uznesením okresného súdu č. k. 10 C 204/2016-61 z 2. novembra 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie z 2. novembra 2016“, pozn.) dostaviť sa na výzvu ustanoveného znalca na vyšetrenie a poskytnúť súčinnosť znalcovi pre účel určenia pravdepodobnosti otcovstva pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty.</p> <p>Proti tomuto uzneseniu vydanému vyššou súdnou úradníčkou podali sťažovatelia včas sťažnosti, o ktorých rozhodol okresný súd (sudkyňou, pozn.) uzneseniami č. k. 10 C 204/2016-64 z 29. novembra 2016 a č. k. 10 C 204/2016-69 z 9. decembra 2016 tak, že sťažnosti zamietol.</p> <p>Uznesením okresného súdu č. k. 10 C 204/2016-74 z 13. decembra 2016 (vydané sudkyňou, pozn.) bolo zmenené napadnuté uznesenie z 2. novembra 2016 tak, že došlo k zmene spôsobu výkonu vyšetrenia a zmene znalca pre účel určenia pravdepodobnosti otcovstva analýzou DNA na základe odberu biologického materiálu výterom z ústnej dutiny. Sťažovatelia boli v poučení napadnutého uznesenia poučení o tom, že „Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie (§ 357 CSP).“.</p>

z odôvodnenia

Ústavný súd zastáva názor, že napadnuté uznesenia okresného súdu o zamietnutí sťažností sťažovateľov a nariadení znaleckého dokazovania formou analýzy DNA nemožno vo vzťahu k spôsobu vysporiadania sa s kľúčovou námietkou sťažovateľov považovať za arbitrálne alebo zjavne neodôvodnené, napriek tomu, že sa javí ako stručné a vyúsťujúce do záveru o ich povinnosti poskytnúť okresnému súdu požadovanú súčinnosť pre účel určenia pravdepodobnosti otcovstva ich zosnulého otca k navrhovateľovi a konštatovania, že uloženie takejto povinnosti (podrobiť sa znaleckému dokazovaniu) aj tzv. tretej osobe je prípustné a upravené procesným právom.

Podľa názoru ústavného súdu z hľadiska požiadavky rešpektovania proporcionality zásahu do fyzickej integrity sťažovateľov v korelácii so záujmom navrhovateľa určiť jeho biologického otca v konaní o určenie otcovstva sa záver okresného súdu o uprednostnení záujmu navrhovateľa nejaví z ústavného hľadiska za neakceptovateľný a neudržateľný. Ústavný súd v tejto súvislosti zohľadnil aj skutočnosť, že kolidujúci záujem sťažovateľov na rešpektovaní ich fyzickej integrity, ktoré je súčasťou ich ústavou a dohovorom garantovaného práva na súkromný a rodinný život, je napadnutými uzneseniami okresného súdu zasiahnutý v minimálnej miere, keďže okresný súd nariadil neinvazívny odber biologického materiálu výterom z ústnej dutiny.

Na tomto skutkovom základe ústavný súd dospel k záveru, že napadnutými uzneseniami okresného súdu o nariadení znaleckého dokazovania analýzou DNA nedošlo k narušeniu spravodlivej rovnováhy medzi záujmom navrhovateľa, ktorý sa domáha určenia otcovstva a záujmom sťažovateľov na ochrane ich súkromia (m. m. III. ÚS 632/2015).

K uvedenému záveru ústavný súd dospel napriek relevantnej skutočnosti, že v danom prípade je „v hre“ otcovstvo k dospelému navrhovateľovi (po smrti domnelého otca), t. j. v situácii, keď všeobecný záujem na ochrane práv navrhovateľa v konaní o určenie otcovstva stratil časť svojej dôležitosti v porovnaní s obdobím, keď bol ešte dieťaťom (obdobne pozri napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Paulík proti Slovensku z 10. 10. 2006, č. 10699/05). Aj v dospelosti sa však otázka určenia otcovstva zásadným spôsobom podieľa na utváraní osobnej identity a povedomia jednotlivca, čo všeobecný súd pri svojom rozhodovaní zohľadnil.

K námietke sťažovateľov o tom, že v ich prípade okresným súdom zvolený procesný postup nebol nevyhnutný, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že je vecou všeobecného súdu, aby zvolil zo zákonom prípustných dôkazných prostriedkov ten, ktorý považuje za najvhodnejší pre zistenie takých skutočností, ktoré sú rozhodné pre posúdenie veci, o ktorej je v súlade so zásadou zákazu odmietnutia spravodlivosti (denegatio iustitiae) povinný rozhodnúť. Do tohto zákonom poskytnutého priestoru na diskreciu všeobecného súdu ústavný súd nemá dôvod ani oprávnenie zasahovať, resp. činnosť všeobecného súdu svojím rozhodnutím nahrádzať.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti zohľadnil aj ďalšiu osobitosť posudzovanej veci spočívajúcej v tom, že domnelý otec (otec sťažovateľov) je toho času po smrti, a aj preto nemožno okresným súdom zvolený procesný postup (získanie vzorky DNA od dospelých biologických synov domnelého otca) za nerozumný či šikanózny a ani priečiaci sa zmyslu a účelu procesnej úpravy dokazovania. Ústavný súd sa stotožňuje s argumentáciou okresného súdu, podľa ktorej sťažovateľmi navrhovaný dôkazný prostriedok (výpovede svedkov) nie je v porovnaní s osvedčenou vedeckou medicínskou metódou (odobratie vzorkou DNA) spôsobilý preukázať pravdepodobnosť biologického otcovstva presvedčivejšie či objektívnejšie.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutých rozhodnutí. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane zdôrazňuje (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010), že právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrálne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané

	skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že: <u>Sťažnosť sťažovateľov odmietol.</u>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	ÚS SR: III. ÚS 632/2015 ESELP: Paulík proti Slovensku z 10. 10. 2006, sťažnosť č. 10699/05
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	dieťa-určenie otcovstva (domnienky otcovstva) zásah, zasahovanie-oprávnené dokazovanie-dôkazné prostriedky ochrana súkromného a rodinného života kolízia základných práv a slobôd

Nález - priet'ahy:

spisová značka	II. ÚS 375/2017
populárny názov	Extrémne priet'ahy v konkurznom konaní
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	06.10.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Ústavný súd vychádzajúc z účelu konkurzného konania, ktorým je aspoň pomerné uspokojenie nárokov jednotlivých veriteľov úpadcu, zdôrazňuje osobitný význam jeho ukončenia v primeranom čase, ktorý vyplýva jednak z mimoriadne vysokej právnej neistoty veriteľov a jednak z dôvodu hrozacej devalvácie hodnoty majetku úpadcu a z neho získaného výťažku. Zohľadňujúc uvedené skutočnosti ústavný súd hodnotí postup krajského súdu v napadnutom konaní ako nedostatočne efektívny, keďže v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci konkurzný súd mohol a mal využiť poriadkové opatrenia a ráznejšie požadovať priebežné a včasné plnenie úloh správkyne konkurznej podstaty.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ si ako veriteľ úpadcu po vyhlásení konkurzu 19. decembra 2000 uplatnil v rámci konkurzného konania svoju pohľadávku týkajúcu sa zálohovej platby na byt a na garáž v celkovej sume 816 694,41 Sk v zákonom ustanovenej lehote. Prihlásená pohľadávka sťažovateľa bola na prieskumnom pojednávaní uznaná v rozsahu 740 637 Sk a zaradená do IV. zákonnej triedy pohľadávok úpadcu.
z odôvodnenia	Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosti sťažovateľa. 1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd zohľadnil osobitosti konkurzného konania, v ktorom vykonáva všeobecný súd len zákonný dohľad nad činnosťou správcu konkurznej podstaty smerujúcou k speňaženiu konkurznej podstaty úpadcu a rozdeleniu takto získaného výťažku. Po oboznámení sa so spisovou dokumentáciou ústavný súd pripúšťa, že napadnuté konanie je z právneho i skutkového hľadiska zložitejšie, keďže konkurzná podstata úpadcu zahŕňa väčší počet bytov a nebytových priestorov, ku ktorým sa viazali rôznorodé právne vzťahy (nájomné zmluvy a zmluvy o

	<p>budúcej kúpnej zmluve a pod.), majetok bolo potrebné počas prebiehajúceho konkurzu spravovať (nedoplatky na priebežných platbách za nájom a plnenia spojené s užívaním nehnuteľností a pod.), pričom v konaní vystupuje väčší počet veriteľov s oddeleným prednostným veriteľom.</p> <p>2. Správanie sťažovateľa ako strany sporu je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu zistil, že sťažovateľ neprispel významnejšou mierou k prietahom v predmetnom konaní, naopak opakovanými sťažnosťami adresovanými dohliadajúcemu krajskému súdu na činnosť správkyne konkurznej podstaty sa pokúšal dosiahnuť efektívnosť konkurzného konania.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu krajského súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).</p> <p>Ústavný súd po preskúmaní obsahu vyžiadaného spisu krajského súdu sp. zn. 36-24 K 77/2000 zistil, že správkyňa konkurznej podstaty opakovane nepredkladala krajskému súdu správy o činnosti v súdom ustanovených dvojmesačných lehotách, z čoho dohliadajúci súd nevyvodil žiadne právne následky vo forme poriadkových opatrení.</p> <p>Ústavný súd vychádzajúc z účelu konkurzného konania, ktorým je aspoň pomerné uspokojenie nárokov jednotlivých veriteľov úpadcu, zdôrazňuje osobitný význam jeho ukončenia v primeranom čase, ktorý vyplýva jednak z mimoriadne vysokej právnej neistoty veriteľov a jednak z dôvodu hrozacej devalvácie hodnoty majetku úpadcu a z neho získaného výťažku. Zohľadňujúc uvedené skutočnosti ústavný súd hodnotí postup krajského súdu v napadnutom konaní ako nedostatočne efektívny, keďže v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci konkurzný súd mohol a mal využiť poriadkové opatrenia a ráznejšie požadovať priebežné a včasné plnenie úloh správkyne konkurznej podstaty. Na tomto základe prihliadajúc na doterajšiu celkovú dĺžku napadnutého konania (takmer 17 rokov) dospel k záveru, že neefektívnou činnosťou krajského súdu v ňom došlo k zbytočným prietahom.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že:</p> <p><u>Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 36-24 K 77/2000 porušené boli.</u></p> <p><u>Krajskému súdu v Banskej Bystrici prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 36-24 K 77/2000 konal bez zbytočných prietahov.</u></p> <p><u>Sťažovateľovi priznal primerané finančné zadostučinenie v sume 2 500 eur a náhradu trov konania.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>prietahy v konaní-neeftívny postup konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie-správca konkurznej podstaty</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne

vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.